

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ในช่วงก่อนและระหว่างโควิด-19

The Travel Behavior of Foreign Long-Term Residents in Chiang Mai Province Before and During COVID-19

จิตรลดา ชัดตนนท์¹, ปานแพร เชาวนัประยูร อุดมรักษาทรรพ์², เฉลิมชัย ปัญญาดี³,
กวินรัตน์ อัฐวงศ์ชยากร⁴

Jitrada Chattanon, Parnprae Chaoprayoon Udomraksasup, Chalermchai Panyadee,
Kavinrath Attawongchayakorn

Received: 15 January 2024

Revised: 22 November 2024

Accepted: 4 December 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ก่อนและระหว่างโควิด-19 โดยงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience sampling) โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการศึกษาพบว่า ชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 66 ปี มีสัญชาติอเมริกัน มีระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในประเทศไทยน้อยกว่า 7 ปี ส่วนใหญ่เป็นวีซ่าพักอาศัยชั่วคราว มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพผู้เกษียณอายุ มีแหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายจากกิจการ/ประกอบอาชีพ มีค่าใช้จ่ายด้านที่พักต่อเดือน 11,001 – 19,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการเดินทางต่อเดือน น้อยกว่า 5,001 บาท ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันต่อเดือน 9,601 – 19,200 บาท และมีค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ ต่อเดือน น้อยกว่า 8,001 บาท ในส่วนพฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ในช่วงก่อนและระหว่างโควิด-19 พบว่ามีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ: พฤติกรรมการท่องเที่ยว, ชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาว, การแพร่ระบาดของโควิด-19

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้

² อาจารย์ประจำ คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้

³ รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

⁴ อาจารย์ประจำ คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้

¹ Ph.D. Student, Faculty of Tourism Development, Maejo University

² Lecturer, Faculty of Tourism Development, Maejo University

³ Associate Professor, School of Administrative Studies, Maejo University

⁴ Lecturer, School of Administrative Studies, Maejo University

Abstract

This research aims to study the travel behavior of foreign long-term residents in Chiang Mai before and during COVID-19. The study is a quantitative research; the research instrument used was a questionnaire. The researcher collected data using Convenience sampling, with a sample size of 380 participants. Descriptive statistics were used for data analysis, including frequency, percentage, mean, and standard deviation (S.D.).

The findings of the study revealed that most foreign long-term residents in Chiang Mai were male, aged over 66 years, of American nationality, and had been residing in Thailand for less than 7 years. The majority held a temporary resident visa, were married, had a bachelor's degree, and were retired. Their sources of income were from business or employment, with monthly accommodation expenses ranging from 11,001 to 19,000 THB. Travel expenses per month were less than 5,001 THB, daily living expenses ranged from 9,601 to 19,200 THB, and other expenses were less than 8,001 THB per month. Regarding the travel behavior of foreign long-term residents in Chiang Mai before and during COVID-19, the study found significant differences between the two periods.

Keywords: Travel Behavior, Foreign Long-Term Residents, The COVID-19 Pandemic

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศส่งผลให้เกิดการจ้างงาน การกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชน อีกทั้งยังเป็นการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยการท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก การท่องเที่ยวจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยที่จะสามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในระยะเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและภาคบริการอื่นๆ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) ขณะเดียวกันรัฐบาลก็ได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว โดยได้มียุทธศาสตร์ฟื้นฟูการท่องเที่ยว เพื่อให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นฟันเฟืองในการผลักดันเศรษฐกิจให้เติบโตท่ามกลางการแพร่ระบาดของโควิด-19 รัฐบาลได้กำหนดแนวทางการดำเนิน

งานเพื่อฟื้นฟูการท่องเที่ยวเป็นระยะเพื่อรักษาสมดุลระหว่างสาธารณสุขและความต้องการทางเศรษฐกิจ

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบซ้ำเติมเศรษฐกิจประเทศไทย ชะลอการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ และยังเพิ่มความเสี่ยงการแพร่ระบาดที่อาจยืดเยื้อออกไปในระยะยาว โดยผลกระทบและการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและครัวเรือน โดยพบว่าอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ร้านอาหาร และการขนส่งผู้โดยสารจะเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงและการฟื้นตัวในระยะข้างหน้าจะมีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มธุรกิจ ที่สำคัญหากการแพร่ระบาดจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น (รชฎ เสียงจันทร์, 2564)

จากสถานการณ์การท่องเที่ยวเดือนมิถุนายน 2564 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยจำนวน 5,694 คน

ขยายตัวร้อยละ 100 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยการขยายตัวจากเดือนมิถุนายน 2563 เป็นช่วงที่ประเทศไทยไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศเนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทยยังคงเป็นการเดินทางผ่านการตรวจลงตรานักท่องเที่ยวประเภทพิเศษ (Special Tourist VISA : STV) นักท่องเที่ยวกลุ่มสิทธิพิเศษ (Thailand Privilege Card) และกลุ่มอื่นๆ เช่น นักธุรกิจ และผู้เข้ามารักษาตัวและมีความจำเป็นในการรักษารักษาตัวระยะยาว (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) ในการประชุมคณะรัฐมนตรีในช่วงเดือนกันยายน 2564 มีความเห็นชอบมาตรการดึงดูดชาวต่างชาติศักยภาพสูงพำนักระยะยาวในประเทศไทย โดยตั้งเป้า 5 ปี คือ มีชาวต่างชาติฐานะเศรษฐกิจสูง/ผู้เชี่ยวชาญ 1 ล้านคนในประเทศไทยเพิ่มปริมาณค่าใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจมูลค่า 1 ล้านล้านบาท ซึ่งเป็นมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจและการลงทุนโดยการดึงดูดชาวต่างชาติศักยภาพสูงสู่ประเทศไทยในลักษณะพำนักระยะยาว (Long-term stay) โดยมี 4 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ (1) กลุ่มประชากรโลกผู้มีความมั่งคั่งสูง (2) กลุ่มผู้เกษียณอายุจากต่างประเทศ (3) กลุ่มที่ต้องการทำงานจากประเทศไทย และ (4) กลุ่มผู้มีทักษะเชี่ยวชาญพิเศษ โดยมีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการออกวีซ่าประเภทพำนักระยะยาว) Long-term resident visa) กำหนดวีซ่าประเภทใหม่ให้กับกลุ่มชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูง ซึ่งจะได้ข้อยกเว้นและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การยกเว้นให้ผู้ถือวีซ่าประเภทพำนักระยะยาว และวีซ่าประเภท Smart visa ทั้งหมดไม่ต้องมีหนังสือแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบหากอยู่ในประเทศไทยเกิน 90 วัน (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2564)

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ทำให้ตลาดนักท่องเที่ยวสูงอายุเป็นตลาดใหญ่ที่มีศักยภาพและน่าสนใจมากขึ้น โดยสหประชาชาติคาดการณ์ว่าจะมีผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น 678.9 ล้านคน ในปี พ.ศ.2549 เป็น 1,968 ล้านคน ในปี พ.ศ.2593 ซึ่งในทวีปเอเชียจะมีผู้สูงอายุมากที่สุด (จิราวดีรัตน์ไพฑูรย์ชัย, 2557) นักท่องเที่ยวสูงอายุนับว่าเป็นกลุ่มตลาดที่มีคุณค่าและผู้มีประสิทธิผล โดยมีพฤติกรรมเพื่อการพักผ่อนและการศึกษาเรียนรู้ (Chiang et al., 2014) เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาพำนักราว และมีศักยภาพและมีกำลังในการซื้อ

การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long stay) เป็นรูปแบบหนึ่งของรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ ซึ่งตอบสนองความต้องการของชาวต่างชาติกลุ่มหนึ่งที่ต้องการพักผ่อน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวสูงอายุหรือเกษียณอายุจากการทำงาน โดยการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวได้ผสมผสานการท่องเที่ยวอย่างหลากหลายขึ้นอยู่กับการออกแบบการท่องเที่ยวเอง โดยมีพื้นฐานของการดำรงชีวิตในต่างแดนเป็นเวลานาน นอกจากนี้ชาวต่างชาติพำนักระยะยาวยังเป็นนักท่องเที่ยวที่มีอำนาจการซื้อสูง (High spender) ทำให้เกิดการหมุนเวียนของเม็ดเงินในระบบเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการจ้างงานในกิจกรรมธุรกิจที่เกี่ยวข้อง (วรวิทย์ มัธยมบุรุษ, 2556)

ปัจจุบันกระแสของการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวกำลังได้รับความนิยมโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุหลังเกษียณอายุจากการทำงาน อันเนื่องมาจากค่าครองชีพของประเทศอื่นๆ มีค่าครองชีพที่น้อยกว่าประเทศตนเอง ซึ่งประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวนิยมมาพำนักระยะยาว (สุดารัตน์ อุตธารัตน์ และนิเวศน์ พูนสุขเจริญ, 2564)

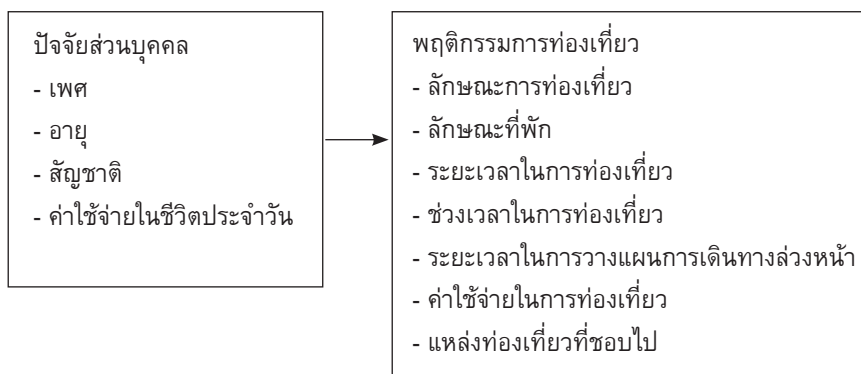
จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือที่ชาวต่างชาติให้ความสนใจเข้ามาพำนักระยะยาวเนื่องจากหลายปัจจัยที่ทำให้เมืองนี้เป็นที่น่าสนใจ เช่น ค่าครองชีพที่ต่ำเมื่อเทียบกับเมืองใหญ่ในประเทศไทยหรือในต่างประเทศ สภาพอากาศที่เย็นสบายโดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาว คุณภาพชีวิตที่ผสมผสานระหว่างความสะดวกสบายของเมืองและการเข้าถึงธรรมชาติ การมีชุมชนชาวต่างชาติที่มีความหลากหลายและมีความสัมพันธ์ที่ดี รวมถึงสถานที่ด้านสุขภาพและการดูแลตัวเอง เช่น ศูนย์โยคะและสปา นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมที่มีเสน่ห์และประวัติศาสตร์ที่ดึงดูดให้ผู้คนอยากเรียนรู้และสัมผัส รวมถึงการที่เชียงใหม่เป็นจุดหมายยอดนิยมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ทำงานทางไกล (Digital Nomads) และผู้เกษียณอายุที่ต้องการใช้

ชีวิตในบรรยากาศสงบและปลอดภัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ว่ามีพฤติกรรมการท่องเที่ยวอย่างไรทั้งในช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19 และระหว่างการแพร่ระบาดของโควิด-19 เพื่อที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจะสามารถนำผลงานวิจัยไปพัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวได้ตรงพฤติกรรมของผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ในช่วงก่อนและระหว่างโควิด - 19

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 380 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19 และระหว่างการแพร่ระบาดของโควิด-19 แบบสอบถามทั้งฉบับผ่านการพิจารณาจาก

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และทดสอบความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (-coefficient) เท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience sampling) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน หลังจากนั้นได้รวบรวมและตรวจสอบแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 73.4 มีอายุมากกว่า 66 ปี ร้อยละ 37.9 ส่วนใหญ่มีสัญชาติอเมริกัน ร้อยละ 25.8 มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยน้อยกว่า 4 ปี ร้อยละ 67.1 มีประเภทวิชาชีพพักอาศัยชั่วคราว ร้อยละ 29.5 สถานภาพสมรส ร้อยละ 56.6 มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 45.8 ส่วนใหญ่เป็นผู้เกษียณอายุ ร้อยละ 33.7 แหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายจากกิจการ/ประกอบอาชีพ ร้อยละ 36.1 มีค่าใช้จ่ายด้านที่พักต่อเดือน จำนวน 11,001 - 19,000 บาท ร้อยละ 45.0 ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางต่อเดือน จำนวน น้อยกว่า 5,001 บาท ร้อยละ 75.5 ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันต่อเดือน จำนวน 9,601 - 19,200 บาท ร้อยละ 41.6 และค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ ต่อเดือน น้อยกว่า 8,001 บาท ร้อยละ 71.3 ดังตารางที่ 1

2. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่ออยู่กับครอบครัว ร้อยละ

30.3 ส่วนใหญ่ไม่เคยพำนักระยะยาวที่ประเทศอื่นมาก่อน ร้อยละ 58.4 เดินทางมาพักอาศัยระยะยาวคนเดียว ร้อยละ 51.8 ตัดสินใจในการพักอาศัยด้วยตนเอง ร้อยละ 69.2 มีจำนวนบุคคลพักอาศัยจำนวน 1 - 3 คน ร้อยละ 58.7 มีแหล่งข้อมูลหลักในการวางแผนการท่องเที่ยวในการพักอาศัยระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่จากเว็บไซต์การท่องเที่ยว ร้อยละ 39.7 ชื่นชอบกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 44.2 ส่วนใหญ่พำนักระยะยาวในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ร้อยละ 65.5 พักที่โรงแรม/เซอร์วิสอพาร์ทเมนท์ ร้อยละ 34.2 ส่วนใหญ่เลือกที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนที่มีความสะดวก ร้อยละ 54.7 เดินทางหลักโดยรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 48.9 กิจกรรมยามว่างชมธรรมชาติ ร้อยละ 36.3 ชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ร้อยละ 59.2 ดังตารางที่ 2

3. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ในช่วงก่อนและระหว่างโควิด-19 พบว่า ก่อนโควิด-19 ส่วนใหญ่มีลักษณะการท่องเที่ยวแบบไปเช้าเย็นกลับ ร้อยละ 73.4 และระหว่างโควิด-19 ร้อยละ 66.3 ก่อนโควิด-19 ส่วนใหญ่พักโรงแรม/รีสอร์ท ร้อยละ 70.3 และระหว่างโควิด-19 ร้อยละ 79.2 ก่อนโควิด-19 ส่วนใหญ่เดินทางร่วมกับครอบครัว ร้อยละ 39.5 และระหว่างโควิด-19 ร้อยละ 40.8 ก่อนโควิด-19 ส่วนใหญ่ตัดสินใจในการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ร้อยละ 57.6 และระหว่างโควิด-19 ร้อยละ 51.1 ก่อนโควิด-19 ช่วงเวลาในการท่องเที่ยววันจันทร์-ศุกร์ ร้อยละ 47.1 และระหว่างโควิด-19 ร้อยละ 47.4 ก่อนโควิด-19 มีการวางแผนการเดินทางล่วงหน้า น้อยกว่า 11 วัน ร้อยละ 78.4 และระหว่างโควิด-19 ร้อยละ 78.7 ก่อนโควิด-19 เดินทาง 1-3 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 92.6 และระหว่างโควิด ร้อยละ 93.4 ก่อนโควิด-19 มีค่าใช้จ่ายด้านที่พักต่อเดือน น้อยกว่า 4,501 บาท ร้อยละ 96.1 และระหว่างโควิด-19 ร้อยละ 96.1 ก่อนโควิด-19 มีค่าใช้จ่ายด้านอาหารต่อเดือน น้อยกว่า 2,251 บาท

ร้อยละ 92.4 และระหว่างโควิด-19 ร้อยละ 92.6 ก่อนโควิด-19 มีค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางต่อเดือน น้อยกว่า 5,001 บาท ร้อยละ 95.5 และระหว่างโควิด-19 ร้อยละ 95.3 ก่อนโควิด-19 มีลักษณะการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 48.4 และระหว่างโควิด-19 ร้อยละ 50.8 ก่อนโควิด-19 ขอบไปแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ร้อยละ 70.0 และระหว่างโควิด-19 ร้อยละ 68.4 ดังตารางที่ 3

อภิปรายผลและสรุปผล

การวิจัยในครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ลักษณะของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 66 ปี มีสัญชาติอเมริกัน มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีสถานภาพสมรส อาชีพเกษียณอายุ มีค่าใช้จ่ายด้านที่พักต่อเดือน 11,001 – 19,000 บาท ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางต่อเดือน น้อยกว่า 5,001 บาท ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันต่อเดือน 9,601 – 19,200 บาท และค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ ต่อเดือน น้อยกว่า 8,001 บาท สอดคล้องกับ เกลิมพล แจ่มจันทร์ และอรไท โสภารัตน์ (2555) ที่ศึกษาเรื่อง การพำนักระยะยาวของคนญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่: การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดในช่วงก่อนและหลังพำนัก ว่า ผู้พำนักระยะยาวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 60 – 69 ปี มีสถานภาพสมรส และสอดคล้องกับ กับ วลัยพร กาญจนการุณ และธีรัช ปัญโญ (2557) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจขยายเวลาพำนักอยู่ของผู้พำนักระยะยาวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีค่าใช้จ่ายด้านที่พักต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท และมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ นอกเหนือจากที่พักต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท

ด้านพฤติกรรมของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีวัตถุประสงค์เพื่ออยู่กับครอบครัว ส่วนใหญ่ไม่เคยพำนักระยะยาวที่ประเทศอื่นมาก่อน เดินทางมาพำนักระยะยาวด้วยตนเอง และตัดสินใจในการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ด้วยตนเอง มีแหล่งข้อมูลหลักในการวางแผนการท่องเที่ยวในการพำนักระยะยาวจากเว็บไซต์การท่องเที่ยว ซึ่งชอบกิจกรรมทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่พำนักระยะยาวในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พักที่โรงแรม/เซอร์วิสอพาร์ทเมนท์ สอดคล้องกับ กับ เกลิมพล แจ่มจันทร์ และอรไท โสภารัตน์ (2555) ที่ศึกษาเรื่อง การพำนักระยะยาวของคนญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่: การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดในช่วงก่อนและหลังพำนัก ว่า ลักษณะที่พักเป็นเซอร์วิสอพาร์ทเมนท์หรือบ้านพัก และสอดคล้องกับ วลัยพร กาญจนการุณ และธีรัช ปัญโญ (2557) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจขยายเวลาพำนักอยู่ของผู้พำนักระยะยาวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่ และสอดคล้องกับ สุดปรารถนา ดวงแก้ว (2558) ศึกษาเรื่อง การย้ายถิ่นเพื่อเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่น: กรณีศึกษาคนญี่ปุ่นวัยเกษียณในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า วางแผนการมาท่องเที่ยวเองโดยหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต คู่มือการท่องเที่ยว และจากคนรู้จัก และสอดคล้องการจำแนกพฤติกรรมของ Wickens (Seaton, 1994) ใช้หลักการของ Cohen จำแนกพฤติกรรมว่า นักท่องเที่ยวสนใจแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ประกอบด้วยกลุ่มครอบครัว และกลุ่มผู้สูงอายุ

ตารางที่ 1 พฤติกรรมของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ช่วงก่อนและระหว่างโควิด-19

	ก่อนโควิด - 19		ระหว่างโควิด - 19	
	จำนวน (n = 380)	ร้อยละ	จำนวน (n = 380)	ร้อยละ
ลักษณะการท่องเที่ยว				
ไปเข้าเย็นกลับ	279	73.4	252	66.3
ค้างคืน	101	26.6	128	33.7
รวม	380	100.0	380	100.0
ลักษณะที่พัก				
โรงแรม/รีสอร์ท	267	70.3	301	79.2
โฮมสเตย์	65	17.1	49	12.9
โฮสเทล	12	3.2	11	2.9
อื่นๆ	36	9.5	19	5.0
รวม	380	100.0	380	100.0
ผู้ร่วมเดินทาง				
ตนเอง	103	27.1	106	27.9
ครอบครัว	150	39.5	155	40.8
เพื่อน	114	30.0	100	26.3
อื่นๆ	13	3.4	19	5.0
รวม	380	100.0	380	100.0
ผู้ตัดสินใจในการท่องเที่ยว				
ตนเอง	219	57.6	194	51.1
ครอบครัว	107	28.2	123	34.4
เพื่อน	51	13.4	50	13.2
อื่นๆ	3	0.8	13	3.4
รวม	380	100.0	380	100.0
ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว				
จันทร์ - ศุกร์	179	47.1	180	47.4
เสาร์ - อาทิตย์	117	30.8	107	28.2
วันหยุด/เทศกาล	84	22.1	93	24.5
รวม	380	100.0	380	100.0

ตารางที่ 2 พฤติกรรมของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ช่วงก่อนและระหว่างโควิด-19 (ต่อ)

	ก่อนโควิด - 19		ระหว่างโควิด - 19	
	จำนวน (n = 380)	ร้อยละ	จำนวน (n = 380)	ร้อยละ
การวางแผนการเดินทางล่วงหน้า				
น้อยกว่า 11 วัน	298	78.4	299	78.7
11 – 20 วัน	34	8.9	24	6.3
21 – 30 วัน	37	9.7	46	12.1
31 – 40 วัน	0	0	0	0
มากกว่า 41 วัน	11	2.9	11	2.9
รวม	380	100.0	380	100.0
จำนวนครั้งของการเดินทางต่อเดือน				
1 – 3 ครั้ง	352	92.6	355	93.4
4 – 6 ครั้ง	16	4.2	25	6.6
มากกว่า 6 ครั้ง	12	3.6	0	0
รวม	380	100.0	380	100.0
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวด้านที่พัก				
น้อยกว่า 4,501 บาท	365	96.1	365	96.1
4,501 – 9,000 บาท	10	2.6	9	2.4
9,001 – 13,500 บาท	4	1.1	1	0.3
มากกว่า 13,500 บาท	1	0.3	5	1.3
รวม	380	100.0	380	100.0
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวด้านอาหาร				
น้อยกว่า 2,251 บาท	351	92.4	352	92.6
2,251 – 4,500 บาท	24	6.3	23	6.1
4,501 – 6,750 บาท	3	0.8	3	0.8
มากกว่า 6,750 บาท	2	0.5	2	0.5
รวม	380	100.0	380	100.0

ตารางที่ 3 พฤติกรรมของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ช่วงก่อนและระหว่างโควิด-19 (ต่อ)

	ก่อนโควิด - 19		ระหว่างโควิด - 19	
	จำนวน (n = 380)	ร้อยละ	จำนวน (n = 380)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวด้านการเดินทาง				
น้อยกว่า 5,001 บาท	363	95.5	362	95.3
5,001 – 10,000 บาท	16	4.2	16	4.2
มากกว่า 10,001 บาท	1	0.3	2	0.5
รวม	380	100.0	380	100.0
ลักษณะการเดินทาง				
รถยนต์ส่วนตัว	184	48.4	193	50.8
รถเช่า	53	13.9	34	8.9
รถโดยสารประจำทาง	19	5.0	44	11.6
รถแท็กซี่/Grab Car	93	24.5	78	20.5
อื่น ๆ	31	8.2	31	8.2
รวม	380	100.0	380	100.0
แหล่งท่องเที่ยวที่ชอบไป				
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	266	70.0	260	68.4
แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	31	8.2	39	10.3
แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	29	7.6	23	6.1
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี	51	13.4	58	15.3
อื่น ๆ	3	0.8	0	0
รวม	380	100.0	380	100.0

ด้านพฤติกรรมของชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ในช่วงก่อนโควิด-19 และระหว่างโควิด-19 พบว่า มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวช่วงก่อนโควิด-19 และระหว่างโควิด-19 ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยนักท่องเที่ยวมีลักษณะการท่องเที่ยวแบบไปเช้าเย็นกลับ มีลักษณะที่พัก

แบบโรงแรม/รีสอร์ท ส่วนใหญ่จะมีลักษณะการเดินทางร่วมกับครอบครัว ซึ่งตัดสินใจในการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ท่องเที่ยวในช่วงวันจันทร์ - ศุกร์ ซึ่งมีการวางแผนการเดินทางล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 11 วัน มีจำนวนการเดินทาง 1 – 3 ครั้งต่อเดือน โดยมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวด้านที่พักน้อยกว่า 4,501 บาท

ค่าใช้จ่ายด้านอาหาร น้อยกว่า 2,251 บาท
ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง น้อยกว่า 5,001 บาท
เดินทางโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว ชอบไปแหล่ง
ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทาง
วัฒนธรรมประเพณี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของชาว
ต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ช่วง
ก่อนและระหว่างโควิด-19 ทำให้ได้ข้อเสนอแนะ
จากงานวิจัยดังนี้

1. พฤติกรรมของชาวต่างชาติที่พำนัก
ระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่ออยู่
กับครอบครัว ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐ ควรจัดทำ
กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการพำนักระยะยาวของชาว
ต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริม
ให้ชาวต่างชาติเข้ามาพำนักในจังหวัดเชียงใหม่
เพิ่มมากขึ้น เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว

2. พฤติกรรมของชาวต่างชาติที่พำนัก
ระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ช่วงก่อนโควิด-19
และระหว่างโควิด-19 พบว่า ชาวต่างชาตินิยมท่องเที่ยวแบบไปเช้าเย็นกลับ ส่วนใหญ่จะเดินทางร่วม

กับครอบครัว โดยชอบไปแหล่งท่องเที่ยวทาง
ธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
ประเพณี ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน
อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรจะนำเสนอกิจกรรมทางการ
ท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับ
กิจกรรมที่ชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัด
เชียงใหม่ให้ความสนใจ เพื่อดึงดูดใจให้ชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่เข้าร่วม
กิจกรรมต่างๆ ด้านการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาในประเด็นพฤติกรรมของ
ชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่
เป็นรายประเทศ เพื่อที่จะสามารถใช้เป็นแนวทาง
ในการสร้างกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับกลุ่มตลาดของ
แต่ละประเทศมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเจาะจงในกลุ่มผู้สูงอายุที่
พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากว่ามี
กลุ่มคนดังกล่าวอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มาก
อีกทั้งควรศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม
การท่องเที่ยว เพื่อนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยว
ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และเกิดการกระตุ้นความ
ตั้งใจในการทำกิจกรรม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559. <https://www.mots.go.th/download/ImplementationofThePolicy/NotificationofTheNationalTourism-Policy.pdf>
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). สถานการณ์การท่องเที่ยวเดือนสิงหาคม 2564. https://mots.go.th/download/article/article_20210929113313.pdf
- จิราวดี รัตนไพฑูรย์ชัย. (2557). ตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ: โอกาสใหม่ไทยเติบโตรับ AEC. หนังสือพิมพ์
กรุงเทพธุรกิจ, ASEAN:1.
- เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และอรไท ไสภารัตน์. (2555). การพำนักระยะยาวของคนญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่:
การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดในช่วงก่อนและหลังการพำนัก. <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:139685>

- รชฏ เลียงจันทร์. (2564, 4 กุมภาพันธ์). เศรษฐกิจไทยจะเป็นอย่างไร หากเราต้องอยู่กับโควิด-19 ไปตลอดกาล. *วิจัยกรุงศรี*, 1-8.
- วลัยพร กาญจนการุณ และธีรัช ปัญโญ. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจขยายเวลาพำนักอยู่ของผู้พำนักระยะยาวของชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่. *มนุษยศาสตร์สาร*, 15(1), 179-212. <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:168788>
- วาริษฐ์ มัชฌมบุรุษ. (2556). การตลาดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 8(2), 48–61. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/tourismtaat/article/view/15421>
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2564). ครม.เห็นชอบมาตรการดึงดูดชาวต่างชาติศักยภาพสูงพำนักระยะยาวในไทยตั้งแต่ 5 ปี มีชาวต่างชาติฐานะเศรษฐิกิจสูง/ผู้เชี่ยวชาญ 1 ล้านคนในไทย เพิ่มปริมาณเงินใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจ. <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/45814>
- สุดปรารถนา ดวงแก้ว. (2558). การปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของคนญี่ปุ่นวัยหลังเกษียณที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*, 31(2), 57-75. <https://doi.org/10.14456/jsj.2015.5>
- สุดาร์ตน์ อุทธารัตน์ และนิเวศน์ พูนสุขเจริญ. (2564). ปัจจัยสนับสนุนการเป็นเองพำนักระยะยาวที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน: คู่มือการพัฒนาเมืองพำนักระยะยาวที่น่าอยู่อย่างยั่งยืนของเมืองเชียงใหม่. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยว สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Chiang, L., Manthiou, A., Tang, L. R., Shin, J., & Morrison, A. (2014). A comparative study of generational preferences for trip-planning resources: A case study of international tourists to Shanghai. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 15(1), 78–99. <https://doi.org/10.1080/1528008X.2014.855536>
- Seaton, A. V. (1994). Tourism and media. In S. J. Witt & L. Moutinho (Eds.), *Tourism marketing and management handbook*. Prentice-Hall.